

LIETUVOS RINKOJE PARDUODAMŲ IŠVYKIMO KREPŠIŲ ATITIKIMAS OFICIALIOMS CIVILINĖS SAUGOS REKOMENDACIJOMS: TURINIO IR KAINOS TYRIMAS

Gabrielius Edvinas KLIMENKA

Vytautas Magnus University

Donelaičio str. 52, LT-44248 Kaunas, Lithuania

E-mail: gabrielius.klimenka@vdu.lt

ORCID: 0000-0003-0535-4855

DOI: 10.13165/PSPO-24-36-06

Anotacija. Prasidėjus karui Ukrainoje, civilinės saugos mokymų metu Lietuvoje, visuomenė pradėta supažindinti su išvykimo krepšiu, jo paskirtimi ir turinio elementais. Mokymų metu dalyviai dažnai teiraujasi kokį išvykimo krepšį pirkti arba kurioje parduotuvėje jį galima įsigyti. Klausimas aktualus, nes tikrai kai kuriose internetinėse parduotuvėse atsirado tokių krepšių pasiūla. Internetinių parduotuvių išvykimo krepšių turinys nėra reglamentuojamas jokiais specialiais įstatymais, tad tik nuo paties pardavėjo priklauso kokį turinį jis komplektuoja parduodamame išvykimo krepšyje. Tyrimo metu siekta ištirti ar Lietuvoje parduodami išvykimo krepšiai atitinka oficialias rekomendacijas skelbiamas internetiniame puslapyje LT72.LT. Tyrimo metu buvo palyginti penkių internetinių parduotuvių išvykimo krepšių siūlomo turinio sąrašai su oficialiu sąrašu. Taip siekta išsiaiškinti ar parduodamas turinys atitinka oficialias rekomendacijas. Taip pat siekta palyginti vieno iš Lietuvoje parduodamų išvykimo krepšio kainą, kurią pirkėjas sumokėtų jei įsigytų iškart sukomplektuotą išvykimo krepšį, su kainomis jei pirkėjas įsigytų pavienius to paties krepšio turinį sudarančių elementus. Pirmuoju atveju išsigrūninus rekomenduojamą sąrašą buvo lyginama kiek jie sutampa ir pagal tai daromos išvados ar galima tokį krepšį rekomenduoti įsigyti; antruoju vieno išvykimo krepšio siūloma kaina buvo lyginama su jo turinio sąraše esančių pavienių elementų kainomis kitose internetinėse parduotuvėse. Tyrimas parodė, kad jei vertintume tik sąrašą, kai kurie išvykimo krepšiai iš dalies atitiktų oficialias rekomendacijas (t. y. vertinant tik elementų skaičių, bet ne jų kokybę, perteklinius ar besidubliuojančius daiktus). Kita tyrimo dalis parodė, kad perkant iškart sukomplektuotą išvykimo krepšį, mokama beveik dvigubai didesnė kaina nei tuo atveju jei asmuo išvykimo krepšį komplektuotų savarankiškai. Siekiant įgyvendinti pirmąjį uždavinį naudotas lyginamoji analizė, siekiant pagal krepšio paskirtį apibrėžti jo turinį. Antrajam uždaviniui naudota palyginimo-sugretinimo metodas, kuriuo vadovaujantis nustatytas Lietuvos rinkoje parduodamų išvykimo krepšių atitikimas oficialioms civilinės saugos rekomendacijoms. Trečiasis uždavinys įgyvendintas naudojant atvejo ir duomenų analizės metodus, kurių dėka buvo galima apskaičiuoti kiek pirkėjas permoka įsigydamas konkretų išvykimo krepšį.

Pagrindinės sąvokos: išvykimo krepšys, pasirengimas ekstremalioms situacijoms, prekyba išvykimo krepšiais, išvykimo krepšio kaina, civilinė sauga.

Įvadas

Karo Ukrainoje kontekste, Lietuvoje vykstančiuose civilinės saugos mokymuose atsirado tema vadinama *išvykimo krepšiu*. Nepaisant to, kad išvykimo krepšio principai, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, jau seniai yra išdėstyti civilinės saugos vadovėliuose, tačiau Lietuvos visuomenei ši tema vis dar yra nauja ir sunkiai suprantama. Dėl sąlyginio naujumo, parengtus temą gvildenančius metodininkus turi tik Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas bei Lietuvos šaulių sąjunga. Dėl pažinimo stokos visuomenėje randasi įvairių spekuliacijų apie išvykimo krepšį, tiek kalbant apie jo turinį, tiek apie paskirtį. Paklausa kuria pasiūla, tad Lietuvos internetinėse parduotuvėse pamažu atsiranda galimybė įsigyti įvairius išvykimo krepšio atitikmenis, tačiau kyla klausimas: ar jų turinys atitinka oficialias rekomendacijas?

Asmeninė autoriaus patirtis rodo, kad noras įsigyti parengtą krepšį, vilioja ne vieną mokymų dalyvį, todėl jie dažnai klausia: Kur galima įsigyti išvykimo krepšį? Kurį krepšį

rekomenduotumėte pirkti? ir pan. Šis tyrimas yra bandymas rasti atsakymą į paskaitose nuolat girdimus klausimus apie išvykimo krepšį Lietuvos rinkoje.

Visų pirma siekta išsiaiškinti ar prekyboje esantys išvykimo krepšiai atitinka oficialias rekomendacijas skelbiamas internetiniame puslapyje LT72.LT. Tuo tikslu buvo išžvalgytos lietuviškos internetinės parduotuvės, internetinės paieškos metu naudojant raktažodžius tokius kaip: išvykimo krepšys, evakuacinė kuprinė, išgyvenimo kuprinė arba jų variacijas. Buvo išsiaiškintos pagrindinės prekyvietės kuriose esama išvykimo krepšio analogų, tuomet pagal išsikeltus kriterijus buvo neatstatyta, kiek parduotuvėse siūlomi išvykimo krepšiai atitinka oficialias rekomendacijas. Antroje tyrimo dalyje siekta teoriškai apskaičiuoti koks gaunasi kainos skirtumas užsisakant sukomplektuotą išvykimo krepšį iš internetinės parduotuvės Lietuvoje ir perkant jo turinio elementus pavieniui iš skirtingų tiekėjų. Taip siekta atsakyti į kitą mokymuose keliamą klausimą: Geriau pirkti sukomplektuotą išvykimo krepšį ar komplektuoti pačiam? Šioje tyrimo dalyje susidurta su problema, nes tik dvejose parduotuvėse siūlomų išvykimo krepšių inventorius įmanoma identifikuoti, tad apskaičiuotos buvo dviejų išvykimo krepšių pavienių elementų kainos. Kitų aptiktų išvykimo krepšių kainų apskaičiuoti nepavyko, nes neaišku kokių gamintojų prekės įeina į komplektaciją; prekių modeliai nepažymėti nei greta esančiuose sąrašuose nei matosi iliustracinėse nuotraukose.

Nepaisant to, kad Lietuvoje pasirengimo ekstremalioms situacijoms tyrimai yra atliekami ir dalis jų publikuojami mokslo žurnaluose, kita dalis tyrimų atliekami įvairių universitetų magistrantūros baigiamųjų darbų pavidalu, tačiau išvykimo krepšio tyrimų Lietuvos akademinėje literatūroje nebuvo aptikta. Pavienius išvykimo krepšio tyrimus atliko Ugniagesių gelbėtojų mokykla, tačiau jie nebuvo skelbti recenzuojamuose mokslo žurnaluose ir pateikiami tik pačios mokyklos internetiniame puslapyje prie Civilinės saugos mokymo priemonių (Ugniagesių gelbėtojų mokykla 2024) arba išvykimo krepšys, kitų temų kontekste, aptariamas neakademinėje civilinei saugai skirtoje literatūroje (pvz. Baniulienė et al. 2014, 133). Taigi šis tyrimas yra pirmasis bandymas akademiškai tirti išvykimo krepšio klausimą Lietuvoje.

Užsienyje išvykimo krepšio klausimas nagrinėtas gana plačiai, įvairiais aspektais, tačiau tyrimo nagrinėjančio atitikimą oficialioms kurios nors šalies civilinės saugos rekomendacijoms bei rinkos kainos tyrimų aptikti nepavyko. Dažniausiai akademiškai svarstomi sekantys išvykimo krepšio klausimai: įrodymai apie išvykimo krepšio turinio efektyvumą ir panaudojimo galimybes prasidėjus ekstremaliai situacijai (Heagele 2016); išvykimo krepšių įsigijimo didėjimo-mažėjimo pokyčiai prieš ir po katastrofos (Beatty, Shimshack ir Volpe 2019); kitais tyrimais siekta nustatyti išvykimo krepšio turinio elementų būtinybę ekstremalioje situacijoje, tad svarstytas klausimas ar tikrai viską ką rekomenduojama reikia su savimi turėti (Sopha ir Asih 2019) ir sukomplektuoto išvykimo krepšio svarba pasirengimo ekstremalioms situacijoms planavime (Wukich 2019), taip pat įvairiuose pasirengimo ekstremalioms situacijoms planavimo lygmenyse (Vaillancourt 2016) bei sveikatos apsaugos sistemos srityje (Sohn, Jae, Bum, Won ir Kyoung 2016). Kai kurių tyrėjų buvo paliestas išvykimo krepšio turinio klausimas Covid-19 pandemijos metu (Schnall et al. 2023). Ukrainoje, dar iki karo pradžios aptarinėtas civilio asmens išvykimo krepšio klausimas (Зенченко 2017, 299-300), o vėliau išvykimo krepšio turinio pokyčiai prasidėjus karui (Рущенко ir Ляшенко 2023, 80-83). Taip pat buvo tirtas klausimas apie maisto ypatumus išvykimo krepšyje bei ekstremalios situacijos metu, vertinant pagal kultūrinius ir religinius poreikius (Said, Khin, ir Nurizzati 2019). Taigi, nagrinėjama tema tyrimų užsienyje aptikta nebuvo.

Tyrimo tikslas: Apsvarstyti išvykimo krepšio problematiką, bei palyginti Lietuvos rinkoje parduodamų išvykimo krepšių turinio elementus su oficialiu Lietuvos Respublikos civilinės saugos išvykimo krepšio rekomenduojamu turinio sąrašu bei apskaičiuoti Lietuvos

rinkoje platinamų krepšių kainas ir palyginti skirtumą jei jų turinį išsigtume pavieniais elementais.

Uždaviniai:

1. Apibrėžti išvykimo krepšio paskirtį ir skirtumą nuo panašaus pobūdžio krepšių.
2. Ištirti Lietuvos rinkoje parduodamus išvykimo krepšių (bei jų analogų) turinio atitikimą oficialiam civilinės saugos rekomendaciniam išvykimo krepšio sąrašui.
3. Ištirti Lietuvos internetinėse parduotuvėse siūlomų išvykimo krepšių kainą kurią sumokėtų pirkėjas, įsigydamas siūlomo išvykimo krepšio ar jo analogo elementus pavieniui.

Metodai: Siekiant įgyvendinti pirmąjį uždavinį naudotas lyginamoji analizė, siekiant pagal krepšio paskirtį apibrėžti jo turinį. Antrajam uždaviniui naudota palyginimo-sugretinimo metodas, kuriuo vadovaujantis nustatytas Lietuvos rinkoje parduodamų išvykimo krepšių atitikimas oficialioms civilinės saugos rekomendacijoms. Trečiasis uždavinys įgyvendintas naudojant atvejo ir duomenų analizės metodus, kurių dėka buvo galima apskaičiuoti kiek pirkėjas permoka įsigydamas konkretų išvykimo krepšį.

Išvykimo krepšio paskirtis

Ekstremalios situacijos Lietuvoje gana dažnas reiškinys, štai vien 2024 m. gegužės 19 dieną buvo tokios ekstremaliosios situacijos: „valstybės lygio ekstremaliosios situacijos – 2; savivaldybių lygio ekstremaliosios situacijos – 6. Kiti įvykiai: [...] kilusių gaisrų skaičius – 31, iš jų 6 – gyvenamosios paskirties pastatuose, 3 – pagalbinių ūkio paskirties pastatuose, 1 – transporto priemonėse, 9 – atvirosiose teritorijose [...]. Gelbėjimo darbai: atlikta gelbėjimo darbų – 41, iš jų 14 kartų talkinta kitoms specialiosioms tarnyboms, 14 kartų teikta pagalba gyventojams buityje, 7 darbai atlikti po transporto priemonių avarijų“ (Lt72.lt 2024a). Vien dėl gaisrų pasaulyje kasmet miršta apie 310 000 žmonių, iš kurių trečdalis jaunesni nei 20 metų, o remiantis 2017–2021 m. Lietuvos gaisrų statistika, per dešimt metų mūsų šalyje vidutiniškai kilo 8785 gaisrai, vien per 2022 metų 10 mėnesių Lietuvoje kilo 7344 gaisrai, o juose žuvusių žmonių skaičius siekia 2022 (Batuchina et al. 2022, p. 4). Dalyje minėtų ekstremalių situacijų, nukentėjusiems tačiau likusiems be gyvenamojo būsto asmenims, išvykimo krepšio turėjimas tikrai galėjo palengvinti būtį ir padidinti išgyvenimo galimybes.

Valstybinio audito atliktas tyrimas parodė, kad 2018–2020 m. Lietuvoje ekstremaliųjų įvykių buvo apie 660, o per 2018–2021 m. 4 ekstremalios situacijos buvo valstybinio lygmens ir 64 savivaldybės lygmens (Nalivaikienė et al. 2022, p. 4). Nepaisant to, praeitų metų tyrimas parodė, kad „tik penktadalis (18 proc.) Lietuvos gyventojų turi susiruošę išvykimo krepšį, o šeimos planą, kaip elgtis nelaimės metu, su artimaisiais yra aptarę 15 proc. gyventojų. Būtinausių atsargų 72 val. (maisto, vandens, vaistų, higienos priemonių) pasiruošę turi 50 proc. šalies gyventojų“ (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas 2023). Tai parodo kiek yra svarbu šviesti visuomenę civilinės saugos klausimais.

Norint apibrėžti kriterijus kuriais vadovaujantis galima būtų ištirti Lietuvos rinkoje esančius išvykimo krepšius, dera išsiaiškinti paties išvykimo krepšio paskirtį. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje daugelis išvykimo krepšį sieja su karu, jo paskirtis yra gerokai platesnė. Jis skirtas bet kokiai ekstremaliai situacijai, kai asmeniui tenka skubiai evakuotis iš savo gyvenamosios vietos. Tai gali būti ir karas, bet taip pat ir potvynis, gaisras, uraganas, katastrofinis užtvindymas, potvynis ar bet kokia kita stichinė arba technogeninė nelaimė bei katastrofa. Tačiau kadangi dabartiniu metu, visuomenė daugiausia girdi apie karą, su juo ir siejamas išvykimo krepšys. Šiuo atveju Ukrainos pavyzdys rodo išmoktas pamokas, nes pas juos išvykimo krepšys įeina į visas bazines žmogaus saugos rekomendacijas, neapsiribojant tik karu (Андрієнко et al. 2022, p. 224).

Lietuvos civilinės saugos mokymuose teigiama, kad „radiacinės nelaimės atveju susidėti daiktus ir evakuotis bus galima galbūt net per parą, tačiau, pavyzdžiui, dėl katastrofinio užtvindymo pavojaus nebus galima gaisri ir kelių minučių. Jeigu iš anksto turime sudėtus visus reikalingus daiktus, tai gali padėti išsaugoti ir sveikatą, ir gyvybę. Daugelio daiktų gali prireikti ne tik skubiai evakuojantis, bet ir liekiant nelaimės atveju namuose. Todėl geriausia juos laikyti supakuotus, kad prireikus galima būtų greitai paimti“ (Baniulienė et al. 2014, p. 194). Taigi, išvykimo krepšys yra specialiai ekstremaliai situacijai parengtas daiktamaišis, kurį bet kurią akimirką galima skubiai paimti ir nedelsiant evakuotis. Išvykimo krepšys komplektuojamas taip, kad asmuo būtų aprūpintas „būtiniausiais poreikiais ateinančias 72 valandas po išvykimo ar evakuacijos“ (Klimenka ir Klimenka 2023, p. 92). Kitaip tariant jame yra viskas, kas padės autonomiškai išgyventi tris paras, nes paprastai laikoma, kad per tiek laiko žmogus sulaukia vyriausybinių institucijų ar gelbėtojų pagalbos (Nazli, Sipon ir Razdi 2014, p. 577).

Lietuvos rinkoje parduodamų išvykimo krepšių ir jų analogų pavadinimus galima suskirstyti į tris esmines rūšis: išvykimo krepšys, evakuacinė kuprinė bei išgyvenimo kuprinė. Kiekvienas iš jų turi vis kitokią semantinę krūvį bei reikšmę. Išvykimo krepšys nesąmoningai siejamas su kelione po kurios vyks sugrįžimas, evakuacinė kuprinė – su priverstiniu išvežimu iš nesaugios teritorijos be galimybės sugrįžti, o išgyvenimo kuprinė yra visiškai kitos kategorijos daiktamaišis, kurio paskirtis būti pasirengus ne evakuacijai kaip tokiai, o išgyvenimui ekstremaliose situacijose, paprastai laukinės gamtos sąlygomis. Panašu, kad prekyboje vyraujantys pavadinimai leidžia sukurti įvaizdį, kad tai kas parduodama atitinka Lietuvos Respublikos civilinės saugos rekomendacijas. (Klimenka 2024, p. 16-18). Tokį patį įvaizdį kuria ir skaičiaus 72 bei Lietuvos tarptautinio kodo LT naudojimas pavadinimuose.

Neretai sinonimiškai naudojamos sąvokos *išvykimo krepšys*, *evakuacinė kuprinė* arba *išgyvenimo kuprinė*, gali gerokai klaidinti. Jei išvykimo krepšį ir evakuacinę kuprinę dar galime laikyti sinonimais, tai sąvoka *išgyvenimo kuprinė* yra visiškai kitokios koncepcijos daiktamaišis. Išgyvenimo kuprinė būtų tai ką anglakalbėse šalyse vadina *Survival Kit*, (Pewtherer 2010, 6-11), Lietuviškuose šaltiniuose apie išgyvenimą ekstremaliose situacijose, nusakant *Survival Kit* kartais naudojamas pavadinimas *išgyvenimo paketas*, o jo paskirtis apibrėžiama taip: „ekstremalioje situacijoje turėti pačias būtiniausias priemones, kurios padidintų tikimybę Jums išsaugoti savo sveikatą ir gyvybę“ (Daugirdas, 2020, 18). Taigi tai neapibrėžtam laikui skirtas išgyvenimo rinkinys skirtas turėti pirminius įrankius patyrus laivo arba lėktuvo katastrofą arba pasiklydus gamtos sąlygomis, pvz. džiunglėse arba kalnuose, be to šio rinkinio komplektacija yra gana laisvo pobūdžio ir paprastai priklauso nuo vietovės į kurią asmuo keliaus. Išvykimo krepšys anglakalbėse šalyse paprastai vadinamas *Disaster Supplies Kit* (Ready 2023) ir jis kaip jau kalbėta skirtas 72 valandas autonomiškai išgyventi ekstremaliose situacijose. Jo komplektacija yra labai aiškiai apibrėžta civilinės saugos rekomendacijose.

Nepaisant viešai naudojamų pavadinimų semantinių skirtumų, tyrimo metu naudojama sąvoka *išvykimo krepšys*. Išvykimo krepšio identifikavimas, kai parduotuvėje jis vadinamas kaip nors kitaip, vyko visų pirma pagal paskirtį, t.y. skirtas evakuacijai ir 72 valandas autonomiškai išgyvenimui; antra – buvo vienokios ar kitokios nuorodos į oficialias civilinės saugos rekomendacijas, kaip antai: paminėjimas, kad šį produktą rekomenduoja puslapis LT72.LT; sąvokų arba sutrūkinimų naudojimas, pvz. evakuacija, kurpinė 72 valandoms; LT72 ir pan.

Lietuvos rinkoje esantys išvykimo krepšiai vs. oficialios rekomendacijos: palyginimas

Pasirengimo ekstremalioms situacijoms mokymai paremti oficialiomis civilinės saugos rekomendacijomis, o ir prasidėjus pačiai ekstremaliai situacijai „išgirdę kaukiančią sireną, gyventojai privalo įjungti radiją ar televizorių ir išklausti informaciją bei rekomendacijas“ (*Ką turime žinoti apie pasirengimą* 2014, p.18), todėl labai svarbu, nuo rekomendacijų nenuklysti, nes jos yra iš anksto parengti elgsenos algoritmai kurie skirti padėti gyventojams išlikti maksimaliai saugiams ar net išvengti mirties. Visas pasirengimo ekstremalioms situacijom planas statomas ant rizikos įvertinimo ir pagal tai kuriami veiksmingi algoritmai kurie nuolat tobulinami (Poljanšek et al. 2019, 15-16). Taigi, ruošiantis ekstremalioms situacijoms, svarbu vadovautis oficialiomis rekomendacijomis, nes jų nesilaikant galima pasiruošti netinkamai arba apskirtai būti nepasirengus.

Išvykimo krepšio klausimas taip pat apvarstytas ir jam parengtos oficialios rekomendacijos. Oficialų daiktų, kurie turėtų būti įdėti į išvykimo krepšį, sąrašą galima rasti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos internetiniame puslapyje LT72.LT skirtame padėti visuomenei pasirengti ekstremalioms situacijoms. Lentelėje 1 išdėstyti visi oficialiame sąrašė esantys turinio elementai.

Lentelė 1. Oficialus rekomenduojamų išvykimo krepšio daiktų sąrašas
Lt72.lt 2024b

Oficialus rekomenduojamas išvykimo krepšio turinio sąrašas
Žibintuvėlis su papildomais elementais
Svarbūs dokumentai – gimimo ir (ar) santuokos liudijimai, pasai, vairuotojo teisės, draudimo dokumentai, turto nuosavybės dokumentai
Artimųjų nuotraukos (jų prireiks ieškant artimųjų)
Radijo imtuvas su papildomais elementais
Akiniai ar kiti regai bei klausai reikalingi daiktai
Maisto daviny 3 paroms
Vandens atsargos, supilstytos į mažas talpyklas
Papildomas maistas, esant specialiesiems poreikiams
Mechaninis konservų atidarytuvas
Pirmosios pagalbos rinkinys, vartojami vaistai
Vandenilio peroksido tirpalas
Maistas kūdikiams, sauskelnės
Drėgnos servetėlės
Žaislai ir (ar) knygos vaikams
Drabužiai persirengti (patogūs batai, neperšlampama ir nuo vėjo apsauganti striukė, megztiniai, šiltos kelnės)
Tualetiniai reikmenys – rankšluostis, muilas, dantų šepetėlis, tualetinis popierius ir kt.
Šilta antklodė ir (ar) kompaktiškas miegmaišis
Kaukė nuo dulkių
Degtukai, sudėti į vandeniui atsparią dėžutę
Pieštukas ir popierius
Grynieji pinigai ir juvelyriniai dirbiniai (išskirstykite ir saugiai paslėpkite tarp kitų daiktų)
Cigaretės
Šeimos nariams būtini medikamentai

Toks sąrašas rekomenduojamas Lietuvoje, tačiau kitose šalyse jis gali skirtis, nepaisant to, principai visur išlieka daugiau mažiau tapatūs, skiriasi tik smulkios detalės. Pagrindiniai elementai siūlomi išvykimo krepšio elementai yra maistas, vanduo, medikamentai, elektros

prietaisai, komunikacijos prietaisai, higienos reikmenys ir pan. (Kohler et al. 2020, p. 10). Ugniagesių gelbėtojų mokyklos atliktas tyrimas, kuriame buvo lyginami įvairių šalių išvykimo krepšio turinio rekomendaciniai sąrašai, parodė, kad dauguma šalių savo gyventojams rekomenduoja turėti atsargų ne mažiau kaip trims paroms (72 val.), tuo tarpu Estija rekomenduoja turėti atsargų savaitei, o Jungtinė Karalystė – nuo trijų dienų iki savaitės. Turinio skirtumai yra nežymūs, pvz. dauguma šalių, kaip ir Lietuva, rekomenduoja turėti 12 l vandens vienam žmogui 72 valandoms, t. y. 4 l parai, Estijoje rekomenduojami 3 l parai, Prancūzijoje – 6 l (72 valandom), Lenkijoje į išvykimo krepšį siūloma įsidėti tik vieną vandens butelį ir pasiimti vandens filtrą (Ugniagesių gelbėtojų mokykla 2024). Taigi išvykimo krepšio komplektacijos principai daugiau mažiau panašūs visose šalyse, tad Lietuvoje pateikiamas rekomenduojamas sąrašas yra tinkamas, kad galima būtų juo vadovautis lyginant Lietuvos rinkoje esamų išvykimo krepšių bei jų analogų atitikimą rekomendacijoms.

LT72.LT rekomenduojamo išvykimo krepšio sąrašo daiktus galima suskirstyti į dvi kategorijas: individualūs ir bendro pobūdžio. Pirmuosius išvykimo krepšio savininkas turėtų susirinkti pagal individualius poreikius, tai būtų: svarbūs dokumentai, artimųjų nuotraukos, akiniai ar kiti regai bei klausai reikalingi daiktai, sauskelnės, maistas kūdikiams, papildomas maistas, esant specialiesiems poreikiams, atsarginis rūbų komplektas, grynieji pinigai ir juvelyriniai dirbiniai, šeimos nariams būtini medikamentai, žaislai ir knygos, cigaretės (kaip valiuta mainų prekybai). Šie daiktai yra pasirenkami individualiai pagal žmogaus ūgį, sveikatos būklę bei kitus individualius poreikius bei savybes. Kiti daiktai yra, bendro pobūdžio t. y. tie, kuriems nebūtinai individualus pritaikymas, tad jie gali būti standartinio, visiems tinkančio, išvykimo krepšio komplektacijoje, kurią pirkėjas gali įsigyti vienu kartu. Tyrimo metu, oficialus rekomendacinis sąrašas buvo naudojamas kaip kontrolinis, su kuriuo ir buvo palyginami Lietuvos rinkoje esančių išvykimo krepšių bei jų analogų atitikimas rekomenduojamam bendro pobūdžio daiktų sąrašui (žr. Lentelė 2, stulpelis *Rekomenduojamas sąrašas LT72.LT*).

Tiriant Lietuvos internetinėje prekyboje esančius išvykimo krepšius, ne visi juose esantys daiktai buvo tapatūs, tad vertinant į vieną gretą buvo statomi panašią funkciją atliekantys turinio elementai, pvz. rekomenduojamame sąrašė minima, kad reikalingas mechaninis konservų atidarytuvas, tačiau tokią pačią funkciją gali atlikti daugiafunkcinis peilis; miegmaišio funkciją dalinai gali atlikti šiltas pledas ir pan.

Jei internetinėje parduotuvėje yra siūlomi keli išvykimo krepšio variantai (pvz. minimalus, vidutinis ir maksimalus) tuomet buvo imamas didžiausias ir išsamiausias iš siūlomų variantų. Dydžio pasirinkimas taip pat buvo svarbus, nes sudarė galimybę vertinti maksimalią siūlomo krepšio komplektaciją.

Buvo palygintos penkiose, toliau išvardintose, internetinėse parduotuvėse siūlomi išvykimo krepšiai, o būtent *Evakuacinė kuprinė* (Evakuacinė kuprinė 2024b), *Į žvalgybą* (Į žvalgybą 2024b), *SOS kuprinė* (SOS kuprinė 2024a), *Liumenai* (Liumenai 2024), *Kurpinė72.lt* (Kurpinė72.lt 2024a) internetinėse parduotuvėse parduodami išvykimo krepšiai. Daugiau įmonių prekiaujančių išvykimo krepšių analogais nepavyko aptikti.

Tyrimo metuose svarstyta ar verta įtraukti į sąrašą „Išgyvenimo Kuprinė - Pilietinio Pasipriešinimo Rinkinys“ parduodamą internetinėje parduotuvėje Nepasiduok.lt, tačiau atsisakyta, nes tai konceptualiai skirtingo pobūdžio krepšys, skirtas pilietiniam pasipriešinimui, tad jame, kaip skelbiama puslapyje, sudėta „viskas, ko reikia pasirengimui ir gynybai“ (Nepasiduok 2024), bet ne evakuacijai. Taip pat atsisakyta palyginimus daryti su perparduodamais išvykimo krepšiais iš kitų šalių, pvz. lenkų gamybos *Help Bag* (Help Bag 2024) perparduodamas *Pigu.lt* (Pigu.lt 2024), nes jis komplektuojamas pagal Lenkijos civilinės saugos rekomendacijas, tad netinka norint tirti produktų atitikimą Lietuvos civilinės saugos

rekomendaciniam sąrašui. Toks pasirinkimas yra pakankamas norint nustatyti krepšių siūlomų Lietuvos rinkoje atitinkamą oficialioms rekomendacijoms, tuo pačiu nebandant apimti ir kitų šalių patirties.

Tiriamų išvykimo krepšių palyginamasis sąrašas išdėstytas žemiau pateikiamoje lentelėje (žr. Lentelė 2). Pirmajame stulpelyje surašyti bendro pobūdžio Lt72.lt rekomenduojamame sąrašė esantys daiktai, kituose aukščiau minėtų parduotuvių siūlomos išvykimo krepšio komplektacijos elementai. Jiems sutampant elementai buvo rašomi toje pačioje eilutėje, nesant elemento paliekamas tuščias langelis. Lentelės pabaigoje surašyti visi pavieniai turinio elementai, (ne)pasikartojantys kituose esančiuose išvykimo krepšiuose.

Lentelė 2. Rekomenduojamo Išvykimo krepšio bendrų daiktų sąrašo su palyginimas Lietuvos internetinėse parduotuvėse esančiais variantais.

Rekomenduojamas sąrašas	Evakuacinė kuprinė	Išvykimo krepšys LT72	Evakuacinė išgyvenimo kuprinė	Evakuacinė kuprinė - su įranga	Išgyvenimo kuprinė 72 Optimali Kuprinė72
<i>LT72.LT</i>	<i>Evakuacinė kuprinė</i>	<i>Į žvalgybą</i>	<i>SOS kuprinė</i>	<i>Liumenai.lt</i>	
Žibintuvėlis	Žibintuvėlis	Žibintuvėlis Fokus FOX	Žibintuvėlis	Galvos žibintuvėlis	Žibintuvėlis
Radio imtuvas	Kišeninis radijas	Mini nešiojamasis radijas	Kišeninis radijas		Radio imtuvas
Elementai prietaisams	Baterijos		Baterijos		Papildomi elementai AAA
Maisto daviny 3 paroms				Džiovinata jautiena, Maisto daviny	Sublimuoto maisto batonėliai
Vandens atsargos 3 paroms				Geriamasis vanduo	
Mechaninis konservų atidarytuvas	Daugiafunkcinis peilis	Daugiafunkcis įrankis Big FOX	Daugiafunkcinis peilis	Būtinausi įrankiai	Multifunkcinis peilis
Pirmosios pagalbos rinkinys	Pirmosios pagalbos rinkinys	Pirmosios pagalbos vaistinė	Pirmosios pagalbos rinkinys	Pirmosios pagalbos rinkinys	Pirmosios pagalbos rinkinys
Vandenilio peroksidas	Vandenilio peroksidas		Vandenilio peroksido tirpalas		
Drėgnos servetėlės	Drėgnos servetėlės		Drėgnos servetėlės		Drėgnos servetėlės
Rankšluostis	Rankšluostis		Rankšluostis	Rankšluostis	
Muilas (prausimosi priemonės)	Muilas, Šampūnas, Dušo gelis		Muilas Šampūnas/dušo gelis		
Dantų valymo priemonės	Dantų šepetėlis, dantų pasta		Dantų šepetėlis Dantų pasta		
Tualetinis popierius	Tualetinis popierius		Tualetinis popierius		

Šilta antklodė arba miegmaišis	Pledas	Pirmosios pagalbos miegmaišis FOX	Šiltas pledas	Antklodė	
Kaukė nuo dulkių	Respiratorius	Apsauginė veido kaukė MFH	Respiratorius	Daugkartinio naudojimo apsauginė kaukė	Respiratorius nuo dulkių
Degtukai (arba kitas ugnies šaltinis)	Žiebtuvėlis, Degtukai	Atsparūs vėjui ir vandeniui degtukai su dėžute	Žiebtuvėlis, Degtukai	Laužo užkūrėjas, Amžinas degtukas	
Rašymo priemonės (pieštukas ir popierius)	Užrašų knygelė, Rašiklis				Kompaktiška užrašų knygutė kontaktams
Daiktai kurių nėra rekomenduojamame sąrašė					
	Higieninis rinkinys		Higienos rinkinys		
	Šukos		Šukos		
	Lietpaltis		Lietpaltis	Apsiaustas	Tvirtas lietpaltis
		Vandeniui atsparus dokumentų dėklas FOX	Vandeniui atsparūs maišeliai su daiktų sąrašais		Neperšlampami maišeliai
	Artimųjų kontaktų lentelė, Žvakė			Parašiotinė virvė, Vandens valymo tabletės, Vandens filtras, Karabinas, Turistinė viryklė, Kietasis kuras, Grandininis pjūklas, Vandens rezervuaras, Cheminis šildytuvas, Puodas	Taktinis išgyvenimo rinkinys (Ugnies skeltukas, peiliukas, žvakė, siuvimo rinkinys, rankinis grandininis pjūklelis, žvejybos komplektas, signalinis švilpukas), Virvė (10m.), Šilumą sulaikanti antklodė, Karabinai (2 vnt.), Tvirta lipni juosta, Lietuvos kelių žemėlapis

Taigi apibendrinant lentelės duomenis, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad aptariamuose išvykimo krepšiuose numanomai siekiama išlaikyti formalų atitikimą oficialiam sąrašui, tačiau

jo griežtai nesilaikoma, tad daug kas vertinama gana laisvai. Puslapyje *I žvalgybą* minima, kad „išvykimo krepšys LT72 yra itin svarbus sprendimas, kuris atitinka bendrąsias valstybės ekspertų rekomendacijas (www.LT72.lt)“ (*I žvalgybą* 2024b), tačiau čia parduodamo išvykimo krepšio turinys su rekomenduojamu bendro pobūdžio LT72.LT sąrašo elementais sutampa tik 7 iš 17 punktų. Parduotuvėje *Evakuacinė kuprinė* minima, kad „kuprinė ir jos turinys atitinka VPGT ir lt72.lt paruoštas rekomendacijas“ (*Evakuacinė kuprinė* 2024a), o bendrų rekomenduojamų elementų sutaptis didelė: 15 iš 17. Puslapyje *SOS kuprinė* rašoma, kad „kupinėje esantys daiktai atitinka rekomendacijas nelaimės atveju pirmosioms 72 valandoms ir daugiau“ (*SOS kuprinė* 2024b), tačiau sutaptis yra 14 iš 17. Puslapis *Lumenai* nereferuoja nieko iš LT72.LT rekomendacijų, taip pat nesiremia jokiais institucijomis, ir jų sąrašo atitiktis yra 9 iš 17. Parduotuvėje *Kuprinė72* skelbia, kad tai yra „72 valandų išgyvenimo kuprinė yra jūsų gelbėtojas ekstremaliose situacijose. Kruopščiai sukomplektuota, ji turi viską, ko reikia trims paroms: maisto, pirmosios pagalbos reikmenų, daugiafunkcinių įrankių ir apsaugos priemonių“, tačiau atitikimas oficialioms rekomendacijoms yra menkas: 8 punktai iš 17.

Vertinant tik skaitinę reikšmę, elementų sutaptis, o ir pačių elementų kiekis, atrodo dideli, tačiau nesant galimybės objektyviai įvertinti siūlomų išvykimo krepšių elementų kokybės, neįmanoma įvertinti krepšio komplektacijos kokybės. Tarkime *Lumenai* nurodo, kad krepšyje yra įdėtas maisto daavinys, tačiau neaiškus nei jo kiekis, nei maistinė vertė, nei galiojimas ar paties produkto kokybė. Viena, jei tai yra pilnas maisto racionas trims dienoms ir visai kas kita jei įdėtas sausas turistinis maisto daavinys ir užkandis, o būtent taip ir apibrėžiama, kad tai maisto daavinys ir džiovinta jautiena. Kitas pavyzdys galėtų būti daugiafunkcinis įrankis, kurio kaina gali būti nuo kelių iki kelių šimtų eurų, na, o pagal kainą paprastai būna ir atitinkama kokybė. Asmeninė autoriaus patirtis rodo, kad retas kuris daugiafunkcinis įrankis kainuojantis mažiau nei kelios dešimtys eurų bus kokybiškas, o matant bendrą parduodamų krepšių kainą, labai tikėtina, kad jame nebus sudėti brangūs ir kokybiški daiktai. Taigi, subjektyviai sprendžiant apie pavyzdžiuose pateiktus įrankius, panašu, kad nebuvo rinktasi iš pačių brangiausių, pvz. puslapyje *Evakuacinė kuprinė* nėra nurodytas daugiafunkcinio įrankio modelis, tad čia gali būti ir gana vidutinės kokybės daugiafunkcinis įrankis *Ferrino*, kurio kaina straipsnio rašymo dieną Lietuvoje buvo nuo 15,99 € (ten pat reguliari kaina 21,99 €) (*Power Sport* 2024a) ir labai panašus į jį, kainuojantis tik 6.61 \$ analogas iš *Ebay* (*Ebay* 2024). Kiek kitaip yra su puslapiu *I žvalgybą* ir *Kuprinė72*, ten daugiau mažiau įmanoma nustatyti pavienių daiktų kainas, nes sąrašė nurodyti konkretūs modeliai ir gamintojai be to jie matomi iliustracinėje nuotraukoje pagal kurią galima atsekti kokius konkrečius daiktus yra įdėti į jų parduodamą išvykimo krepšį. Kadangi kainos išsamiau, bus aptartos kitame skyrelyje, čia daugiau nesiplėšime.

Palyginus rekomenduojamą sąrašą su internetinėse parduotuvėse siūlomų išvykimo krepšių turinio sąrašais, paaiškėjo, kad visuose siūlomuose išvykimo krepšiuose yra perteklinių arba besidubliuojančių daiktų. Kai kurie daiktai atitinka kituose nei LT72.LT šaltiniuose, pateikiamus sąrašus pvz. virtuviniai reikmenys, universalus peiliukas, šiukšlių maišai, siūlai ir adatos, kastuvėlis, replės, švilpukas, virvė, lipni juosta ir pan. (*Ką turime žinoti apie pasirengimą* 2014, p. 81). Kai kurie daiktai tokie kaip antklodės arba pirmosios pagalbos miegmaišis nėra tokie funkcionalūs, kad atstotų standartinį miegmaišį, tačiau nei viena parduotuvė nesiūlo miegmaišio, tik pledai arba pirmosios pagalbos miegmaišį. Kiti sąrašuose esantys daiktai funkciškai dubliuoja vienas kitą, pvz. degtukai ir žiebtuvėlis: čia galioja išlikėjų principas, kad degtukai yra prasčiausiais įmanomas pasirinkimas, tad geriau su savimi turėti du žiebtuvėlius arba ugnies skiltuvą, nes „sušlapusio degtuko neįmanoma uždegti, neretai net išdžiovintas jis taip ir lieka pagaliuku su ruda galvute ir nebeatlieka savo funkcijos“ (*Klimenka ir Klimenka* 2022, p. 21). Na, o perteklinių daiktų, pavyzdys galėtų būti toks: *Lumenai* siūlomame krepšyje yra įdėta turistinė viryklėlė ir kietas kuras, tad natūraliai kyla klausimas:

jei jau yra turistinė viryklėlė, kam tada bus naudojamas kietas kuras? Žinoma, parduodant prekę ir į ją įdėjus papildomą daiktą už niekinę kainą (pvz. degtukų dėžutę), galima ženkliai pakelti bendro rinkinio kainą, tai taip sakant normali rinkodara.

Kita problema yra ta, kad *Lumenai* ir *Į žvalgybą* siūlomi išvykimo krepšiai yra militarizuoti, t. y. pati kuprinė ir joje esantys elementai atspindi karybą besidominčių žmonių aprangos stilių. Karo atveju tai gali būti pavojinga, nes besievakuojantį civilį asmenį priešas (ar net savi) gali palaikyti kombatantu. Rekomendacijos vengti militarizuotų aprangos ir įrangos elementų, aiškiai išsakoma pasirengimo ekstremalioms situacijoms mokymų medžiagoje: „Jokių maskuojamųjų spalvų ar kariškų simbolių negali būti jūsų aprangoje, jokių specialių pirštinių, matomoje vietoje pakabintų medžioklinių peilių ar gertuvių. Jūs esate civilis ir turite tai iš karto parodyti. Karo lauke kas atrodo kaip karys, tas ir kariauja. Jei esate civilis ir tai aiškiai parodote, vargu ar kas nors skubės jus žudyti“ (*Ką turime žinoti apie pasirengimą* 2014, p. 89). Puslapyje *Nepasiduok* siūloma *Išgyvenimo Kuprinė - Pilietinio Pasipriešinimo Rinkinys* yra visiškai militarizuota, tačiau juk ir jos paskirtis padėti pilietinio pasipriešinimo dalyviui. Tačiau ji netinka pilietinio pasipriešinimo dalyviui, nes pilietinio pasipriešinimo atveju, naudodamas militarizuotus elementus savo aprangoje, pasipriešinimo dalyvis iškart išsидуos arba bus įtariamasis besas kombatantu. Pilietinis pasipriešinimas yra nesmurtinis, psichologinių, ekonominių, politinių ir socialinių priemonių naudojimas trukdantis okupantui veikti, pvz. naudojant 199 pilietinio pasipriešinimo būdus pagal Gene Sharp'ą (*Pilietinio pasipriešinimo abėcėlė* 2020, 30-420). Internetinėse parduotuvėse *SOS kurpinė* ir *Evakuacinė kurpinė* siūlomi išvykimo krepšiai yra visiškai demilitarizuoti, tad vizualine prasme, puikiai tinka civiliams.

Ar kaina atitinka realybę: atvejo analizė

Tyrimo metu buvo siekta apskaičiuoti realią siūlomų išvykimo krepšių ir jų turinio kainą, t. y. jei asmuo norėtų savarankiškai susikomplektuoti, lygiai tokio paties turinio, individualų išvykimo krepšį, kiek jis sumokėtų. Pavienių išvykimo krepšio elementų kainos aptarimas yra svarbus, nes pvz. puslapyje *Į žvalgybą* nurodyta, kad reguliari išvykimo krepšio kaina be nuolaidos yra 212,59 €, taip pat pažymima, kad „atskirai perkant identiškus produktus, sumokėtumėte žymiai daugiau - net 212 EUR“ (*Į žvalgybą* 2024b), tad tokį, liaudiškai tariant, per gerai skambantį teiginį būtina patikrinti. Žemiau pateikiamos dvi lentelės kuriose nurodytos reguliarios krepšio turinio elementų kainos iš kitų arba tų pačių internetinių parduotuvių. Jei žiūrėjimo dieną puslapyje šiai prekei buvo išpardavimas, tuomet skliausteliuose nurodoma kaina su nuolaida. Greta kainos pridėta nuoroda į literatūros sąrašą, pagal kurią galima pasitikrinti ar teisingai pateikti duomenys.

Kadangi didžioji dalis aptariamų išvykimo krepšių pardavėjų nenurodo išvykimo krepšių turinio gamintojų ir modelių, labai sudėtinga buvo nustatyti bent apytiksliai jų kainą. Tik dviejų krepšių turinys yra ganėtinai aiškus, t. y. parduotuvės *Į Žvalgybą* ir *Kurpinė72.lt* siūlomi išvykimo krepšiai. Tad jų turinio kainos ir yra apskaičiuotos žemiau.

Internetinėje parduotuvėje *Į žvalgybą* siūlomas išvykimo krepšio turinio sąrašas pateiktas 3 lentelėje. Pirminės pastabos:

1. Siūlomas krepšys išlaiko tyrimo tikslą atitinkantį pavadinimą t. y. *Išvykimo krepšys LT72*;

2. Parduotuvėje esančiame išvykimo krepšio apraše yra nurodyti konkretūs turinio elementų modeliai, o tai leido aptikti juos kitose internetinėse parduotuvėse bei apskaičiuoti apytiksliai kainą kurią sumokėtų pirkėjas įsigydamas visus elementus atskirai, tad buvo galima palyginti su puslapyje esančio išvykimo krepšio kaina;

3. Deja ne visus aptariamame išvykimo krepšyje esančius elementus pavyko aptikti Lietuvos internetinėse parduotuvėse, tad dviejų elementų (t.y. pirmosios pagalbos vaistinėle ir pirmosios pagalbos miegmaišis FOX) kainos nurodytos iš užsienio parduotuvių.

Lentelė 3. Prekės „Išvykimo krepšys LT72“ kainų suvestinė

Išvykimo krepšys LT72 <i>I žvalgybą</i>	Žemiausia aptikta kaina
Vandeniui atspari kuprinė FOX® (18 L.)	35,99 € (Front.lt 2024a)
Žibintuvėlis Fokus FOX	23,59 € (16,50 €) (I žvalgybą 2024c)
Mini nešiojamasis radijas	3,50 € (Merkandi 2024)
Daugiafunkcis įrankis Big FOX	23,99 € (16,99 €) (I žvalgybą 2024a)
Pirmosios pagalbos vaistinėle	6,95 € (Military & Outdoor 2024)
Apsauginė veido kaukė MFH	1,49 € (Trenk.lt 2014)
Atsparūs vėjui ir vandeniui degtukai su dėžute	7,49 € (Front.lt 2024b)
Pirmosios pagalbos miegmaišis FOX	11,95 € (Ferre Hogar 2024)
Vandeniui atsparus dokumentų dėklas FOX	2,91 € (Power Sport 2024b)
Viso suma:	117 € (103,77 €)

Kita ištirta kurpinė siūloma internetinėje parduotuvėje *Kurpinė72.lt*. Sąrašas 4 lentelėje. Pirminės pastabos:

1. Siūlomo išvykimo krepšio turinio elementų sąrašė nenurodyti gamintojai ir modeliai, tačiau greta sąrašo yra pateikiama iliustracinė nuotrauka, kuri yra žemos rezoliucijos, tad ne visuomet aiškiai matosi koks tai produktas. Nepaisant to, turinio elementus pateiktus nuotraukoje pavyko atkurti, tačiau vis tiek lieka nedidelė tikimybė, kad žemiau esančioje lentelėje duomenys nebus visiškai tikslūs, tačiau ši paklaida vis tiek nėra tokia didelė, kad ženkliai iškreiptų duomenų rodmenis.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad iliustracinė nuotrauka ne visai atitinka sąrašą pateikiamą puslapyje, tad čia galima kelti papildomus klausimus apie realų parduodamo krepšio turinį, tačiau tai nėra šio tyrimo uždavinys. Turinio elementai esantys sąrašė, tačiau netinkantys iliustracinės nuotraukos nurodyti yra šie: 5 vnt. AAA tipo elementai – nuotraukoje yra pavaizduoti 4 vnt. AA tipo elementai, be to jie yra pakraunami, tad turinio sąrašė turėtų atsirasti ir elementų pakrovėjas, tačiau jo nėra; nuotraukoje matomas kompasas, sąrašė jis neminimas; nuotraukoje yra žaizdų dezinfekavimo skystis, tačiau sąrašė jis nenurodomas.

3. Dėl mažos iliustracinės nuotraukos rezoliucijos, kai kurių turinio elementų modelio nustatyti nepavyko, tuomet buvo imtas panašios išvaizdos ir funkcionalumo daiktas.

4. Taip pat, ne ką mažiau svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad ieškant kai kurių pavienių krepšio elementų, iliustracinė nuotrauka buvo sukarpyta į atskirus segmentus ir ieškoma pagal iškirptų elementų išvaizdą. Šio proceso metu didelę dalį, paskirų daiktų, identiškas nuotraukas pavyko aptikti internete, tad susidaro vaizdas, kad *Kurpinė72.lt* pateikiama iliustracinė nuotrauka padaryta ne iš realaus siūlomo produkto elementų, bet internete surinktų nuotraukų. Nesant galimybės pamatyti realaus krepšio turinio, šis teiginys yra tik subjektyvi prielaida, tačiau kelianti klausimus apie parduodamo išvykimo krepšio kokybę bei sąžiningą prekybą kaip tokią, bet tai galėtų būti ištirta kituose tyrimuose.

Lentelė 4. Prekės „Išgyvenimo kurpinė 72 – Optimali“ kainų suvestinė

Išgyvenimo kurpinė 72 - Optimali <i>Kurpinė72.lt</i>	Žemiausia aptikta kaina
Kurpinė	38,00 € (Armijai ir civiliams 2024)
Žibintuvėlis	10,00 € (Military Range 2024)
Papildomi elementai AAA	10,29 € (Dymo 2024)
Neperšlampami maišeliai	0,16 € (E-pigiau 2024)
Radijo imtuvas	7,99 € (UrmoKaina.lt 2024)
Sublimuoto maisto batonėliai	12,20 € (Traversas 2024)
Multifunkcinis peilis	10,95 € (TacticalShop.lt 2024)
Taktinis išgyvenimo rinkinys	6,50 € (Turisto pasaulis 2024)
Pirmosios pagalbos rinkinys	13,00 € (Decathlon 2024)
Drėgnos servetėlės	7,79 € (Euro vaistinė 2024)
Šilumą sulaikanti antklodė	1,45 € (Gintarinė vaistinė 2024)
Respiratorius nuo dulkių	0,71 € (Saugima 2024)
Kompaktiška užrašų knygutė kontaktams	1,76 € (Lpromo.lt 2024)
Virvė (10m.)	3,99 € (Helmand Baltics 2024)
Karabinai (2 vnt.)	5,58 € (Moki veži 2024)
Tvirta lipni juosta	5,59 € (Senukai 2024)
Tvirtas lietpaltis	2,24 € (Jupoja 2024)
Lietuvos kelių žemėlapis	4,99 € (Knygos.lt 2024)
Viso suma:	143,09 €

Taigi apibendrinant šių dviejų išvykimo krepšių kainas, perkant sukomplektuotą išvykimo krepšį parduotuvėje *I žvalgybą* kaina yra 95,59 € didesnė už tą kurią sumokėtų asmuo visus paminėtus elementus pirkdamas savarankiškai (117 € sudaro 55,04% internetiniame puslapyje siūlomos reguliarios kainos). Nebent jeigu išvykimo krepšys perkamas su nuolaida. Straipsnio rašymo metu parduotuvėje *I žvalgybą* kaina su nuolaida 89,39 €, tad finansiškai, kaip ir labiau apsimokantis variantas. Tačiau net ir šiuo atveju parduotuvės teiginys, kad už pavienius daiktus klientas sumokėtų daugiau nei 212 € neatitinka realybės. Kito aptarto išvykimo krepšio reguliari kaina 225,00 €, išpardavimo kaina 165,00 €, apskaičiuota pavienių elementų bendra kaina 143,09 €. Taigi pirkejas pirkdamas krepšį permoka ~82 € (su nuolaida ~22 €). Be to, šis krepšys yra militaristinio stiliaus, o tai kelia aukščiau aptartas problemas. Atkreiptinas dėmesys, kad nuolaida trumpalaikis dalykas, neretai sąlygotas noro išsiparduoti užsistovėjusias prekes. Nuolaidos viena dažniausių parduotuvėse taikomų pardavimo skatinimo priemonių, ypač kai kainos sumažinimas akivaizdžiai parodomas, pavyzdžiui, nubraukiama sena kaina ir šalia parašoma nauja mažesnė (Ištoraite 2013, p. 122), tai galimai rodo, kad toks pasiūlymas pirkėjui neatrodo viliojantis, gal būt todėl, kad ieškantis lengvesnio kelio asmuo jau šiek tiek susigaudo koks turėtų būti išvykimo krepšio turinys, tad matydamas siūlomo išvykimo krepšio neatitikimą Lietuvos civilinės saugos rekomendacijų sąrašui, neskuba įsigyti siūlomos prekės.

Atliekant tyrimą bandyta nustatyti ir kituose *Lentelėje 2* pateiktų išvykimo krepšių turinio pavienių elementų kainas, tačiau susidurta su *no name brand* problema, t. y. pagal puslapyje pateiktus duomenis, tame tarpe ir vizualinius, nebuvo įmanoma nustatyti konkretaus gamintojo ar prekės medelio, nes visos prekės yra bevardės. Pvz. parduotuvėje *Evakuacinė kurpinė* didžioji dalis išvykimo krepšio turinio gamintojai nėra aiškūs, nes ant prekių nesimato jokių logotipų ar užrašų, tokia informacija nepateikiama ir prekės aprašyme. Parduotuvėje *SOS kuprinė* situacija analogiška. Puslapyje *Lumenai* greta išvykimo krepšio esančiame paveikslėlyje matoma, kad prekės yra konkrečių firmų, galima neaiškiai įžiūrėti logotipus, tačiau paveikslėlis neryškus, jo pasididinti nepavyksta, tad taip pat neįmanoma tiksliai nustatyti didžiosios dalies prekių gamintojų ir pagal tai surasti juos kituose prekybos šaltiniuose. Taigi kitų nurodytų išvykimo krepšių kainų apskaičiuoti nepavyko, nes nenurodyti įrangos modeliai, jų taip pat neįmanoma nustatyti pagal iliustracinėse nuotraukose esamus pavyzdžius. Bandant apskaičiuoti „iš akies“, kaina bus pernelyg subjektyvi ir nutolusi nuo realybės. Norint pamatyti ar pirkėjas sutaupyti pirkdamas pavienius siūlomų krepšių elementus, pakanka dviejų pavyzdžių, nes jie puikiai parodo tendenciją.

Savaime suprantama, kad mums nėra žinomos tiekimo kainos bei parduotuvės vykdomi sandoriai, taip pat suprantama, kad parduotuvė privalo užsidėti antkainį, tad čia vertinamas tik kainų dydis perkant rinkinį arba komplektuojant analogišką išvykimo krepšio turinį savarankiškai. Taip, pat esama ir kitų elementų galinčių iškreipti galutinės kainos sumą, pvz. siuntimo mokesčiai, sugaištas laikas ir t.t. Taigi pirkėjas komplektuodamas krepšį savarankiškai, net ir pirkdamas identiškas prekes, gali gerokai sutaupyti, tik sugaiš daugiau laiko, o norint, kad įsigytas išvykimo krepšys pilnai atitiktų rekomendacijas, vis tiek turės jį papildomai komplektuoti.

Išvados

Tyrimo apvarstyta išvykimo krepšio paskirties klausimas parodė, kad kiti naudojami pavadinimai pvz. išgyvenimo kurpinė, neatitinka išvykimo krepšio koncepcijos, nes yra skirta išgyventi tokiose situacijose kaip pasiklydimas miške, lėktuvo katastrofa ir pan. tad netinka naudoti kaip išvykimo krepšio sinonimą. Rekomenduojama vengti sinonimiškumo, nes tai klaidina visuomenę, tad siūloma likti prie oficialiai naudojamo pavadinimo *išvykimo krepšys*.

Tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos rinkoje siūlomų išvykimo krepšių turinys tik dalinai atitinka oficialias rekomendacijas. Juose esama perteklinių ir besidubliuojančių elementų. Norint nustatyti tokių išvykimo krepšių turinio kokybę, derėtų atlikti praktinį tyrimą ir sukurti kokybės vertinimo metodologiją. Tyrimas taip pat parodė, kad kai kurie rinkoje esantys išvykimo krepšiai, dėl militarizuoto stiliaus bei turinio elementų, karo atveju gali kelti pavojų jį turinčiam civiliui asmeniui. Kadangi internetinių parduotuvių išvykimo krepšių turinys nėra reglamentuojamas jokiais specialiais įstatymais, tad tik nuo paties pardavėjo priklauso kokį turinį jis komplektuoja parduodamame išvykimo krepšyje.

Parduodamų išvykimo krepšių turinio kokybė kelia daug abejonių, ypač jei pavyksta nustatyti pavienių elementų kainas ir jas palyginti su bendra sukomplektuoto išvykimo krepšio kaina. Internetinėse parduotuvėse *I žvalgybą* ir *Kuprinė72* parduodamų sukomplektuotų išvykimo krepšių pavadinimų *Išvykimo krepšys LT72* ir *Išgyvenimo kurpinė 72 - Optimali* reguliarios kainos palyginimas su tapačių, pavienių jo turinio elementų kitose internetinėse parduotuvėse parodė, kad pirkėjas įsigydamas sukomplektuotą išvykimo krepšį, sumoka beveik dvigubai didesnę kainą. Galima daryti išvadą, kad savarankiškai susikomplektuoti išvykimo krepšį finansiškai labiau apsimoka, juo labiau, kad tokiu atveju galima įsigyti prekių

kokybės kontrolė. Taigi, civilinės saugos mokytojams, sulaukus klausimo kur arba kokį krepšį pirkti, rekomenduojama siūlyti išvykimo krepšį susikomplektuoti patiems.

Literatūra

1. Armijai ir civiliams 2024, *Kuprinė Mil-tec 'Assault pack' 36L coyote*. Prieiga per internetą: <<https://www.aic.lt/mazos-kuprines/3075-kuprine-mil-tec-assault-pack-36l-coyot-404687226053.html>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
2. Batuchina, A., Iždonaitė-Medžiūnienė, I., Medžiūnas, R. ir Šateikienė, D. 2022, *Gaisrų prevencija Lietuvoje: situacija ir išvalgos. Mokslo studija*, Socialinių mokslų kolegija, Klaipėda.
3. Baniulienė, R., Monkeliūnienė, J., Paškevičiūtė, A., Jakavonis, D., Misiūnas, A., Dumčienė, M. ir Vilkėlienė, D. 2014, *Civilinė sauga. Mokymo priemonė profesinio mokymo įstaigoms*, Kopa, Kaunas.
4. Beatty, T. Shimshack J.P. ir Volpe R.J. 2019, „Disaster preparedness and disaster response: Evidence from sales of emergency supplies before and after hurricanes“, *Journal of the Association of Environmental and Resource Economists*, nr. 6.4, p. 633-668.
5. Daugirdas, A. 2020, *Išgyvenimo atmintinė*. Vilnius: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.
6. Decathlon 2024, *Vaistinė 100, 41 reikmuo*. Prieiga per internetą: <<https://www.decathlon.lt/p/324531-94214-vaistinele-100-41-reikmuo.html>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
7. Dymo 2024, *Įkraunamos Baterijos Duracell R6 AA HR6 MIGNON 2500mAh NiMH 4B*. Prieiga per internetą: <https://edymo.lt/index.php?route=product%2Fproduct&product_id=19957>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
8. Ebay 2024, *Multipurpose 11 Function S Steel Swiss Army Style Pocket Knife Multi Tool Silver*. Prieiga per internetą: <<https://www.ebay.com/itm/123984292492>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 23 d.]
9. Euro vaistinė 2024, *SENI CARE drėgnos servetėlės, 80 vnt*. Prieiga per internetą: <<https://www.eurovaistine.lt/semi-care-dregnos-serveteles-80-vnt>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
10. Evakuacinė kuprinė 2024a, *Pasiruošk šiandien*. Prieiga per internetą: <<https://www.evakuacinekuprine.lt/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
11. Evakuacinė kuprinė 2024b, *Sukomplektuota evakuacinė kuprinė*. Prieiga per internetą: <<https://www.evakuacinekuprine.lt/produktas/sukomplektuota-evakuacine-kuprine/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
12. E-pigiau.lt 2024, *Maišelis užseg. 150x200 mm N100 40mic*. Prieiga per internetą: <<https://www.e-pigiau.lt/e-pigiau/maiseliai-uzsegami-ldpe-zip-lock/3612-maiselis-uzseg-15x20-n100-40mic-5907501752818.html>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
13. Ferre Hogar 2024, *Fox Outdoor Emergency sleeping bag orange, aluminium coated on one side 31100*. Prieiga per internetą: <<https://www.ferrehogar.es/en/p/fox-outdoor-emergency-sleeping-bag-orange-aluminium-coated-on-one-side-31100>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]

14. Front.lt 2024a, *Kuprinė Dry Pak 18 atspari vandeniui, žalia*. Prieiga per internetą: <<https://front.lt/produktas/kuprine-dry-pak-18-atspari-vandeniui-zalia/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
15. Front.lt 2024b, *Vėjui ir vandeniui atsparūs degtukai, BCB, 25 vnt.* Prieiga per internetą: <<https://front.lt/produktas/vandeniui-atsparus-degtukai-su-dezute-25vnt/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
16. Gintarinė vaistinė 2024, *Pirmos pagalbos antklodė, 130x210cm*. Prieiga per internetą: <<https://www.gintarine.lt/pirmos-pagalbos-antklode-210-x-160-cm>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
17. Heagele, T. N. 2016, „Lack of evidence supporting the effectiveness of disaster supply kits“, *American journal of public health*, nr. 106.6, p. 979-982.
18. Helmand Baltics 2024, *Pinta poliamidinė virvė Duguva. 10 m.* Prieiga per internetą: <<https://helmand.lv/lt/varztai-virves-tvirtinimo-detales/supakuotos-nailonines-virves/pinta-poliamidine-virve-duguva-10-m>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
19. Help Bag 2024, *Help Bag® Max*. Prieiga per internetą: <<https://helpbag.eu/lt/shop/kits/max-2/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 23 d.]
20. Išoraitė, M. 2013, „Pardavimų skatinimo tyrimas prekybos centruose“. *Business Systems & Economics* nr. 1, p. 119-133.
21. Į žvalgybą 2024a, *Daugiafunkcis įrankis Big FOX*. Prieiga per internetą: <<https://izvalgyba.lt/collections/irankiai/products/daugiafunkcis-irankis-big-fox%C2%AE>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
22. Į žvalgybą 2024b, *Išvykimo krepšys LT72*. Prieiga per internetą: <<https://izvalgyba.lt/collections/populiariausi/products/isvykimo-krepšys-lt72>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 19 d.]
23. Į žvalgybą 2024c, *Žibintuvelis Mini 3 FOX®*. Prieiga per internetą: <<https://izvalgyba.lt/collections/zibintuveliai/products/zibintuvelis-mini-3-fox%C2%AE>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
24. Jupoja 2024, *Apsiaustas nuo lietaus 50 x 80 cm*. Prieiga per internetą: <<https://www.jsm.lt/816450-apsiaustas-nuo-lietaus-50x80cm.html>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
25. *Ką turime žinoti apie pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir karo metui 2014*, Krašto apsaugos ministerija, Vilnius.
26. Klimenka G.E. 2024, „Terminų išvykimo krepšys, evakuacinė kuprinė ir išgyvenimo krepšys sinonimiškumo klausimu“, *Gimtoji kalba* nr. 7, p. 16-19.
27. Klimenka, G.E. ir Klimenka, E. 2023, *Išmoktos pamokos: ne tik šauliams*, Lietuvos šaulių sąjunga, Kaunas.
28. Klimenka, G.E. ir Klimenka, E. 2022, „Geras laužas kaulų nelaužo“, *Lietuvos šaulių žurnalas Trimitas*, nr. 11, p. 20-23.
29. Knygos.lt 2024, *Lietuva. Kelių žemėlapis 1 : 600 000*. Prieiga per internetą: <<https://www.knygos.lt/lt/knygos/lietuva-keliu-zemelapis-1--600-000-2013>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
30. Kohler, K., Hauri, A., Roth, F., ir Scharte, B. 2020. *Measuring individual disaster preparedness*. Center for Security Studies, ETH Zurich. Doi: 10.3929/ethz-b-000441285.
31. Kurpinė72.lt 2024a, *Išgyvenimo kuprinė 72 Optimali*. Prieiga per internetą: <<https://kuprine72.lt/products/isgyvenimo-kuprine>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
32. Kurpinė72.lt 2024b, *Išgyvenimo kuprinė 72 valandoms*. Prieiga per internetą: <<https://kuprine72.lt>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 29 d.]

33. Lpromo.lt 2024, *Kraft blonknotas su tušinuku 90x140 / 70vnt.* Prieiga per internetą: <<https://lpromo.lt/kraft-blonknotas-su-tusinuku-90x140-70vnt>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
34. Liumenai 2024, *30l olive evakuacinė kuprinė - su įranga.* Prieiga per internetą: <<https://www.liumenai.lt/outdoor-turizmo-aktyvaus-laisvalaikio-prekes/isgyvenimo-rinkiniai/30l-olive-evakuacine-kuprine-su-iranga>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 19 d.]
35. Lt72.lt 2024a, *Faktai ir skaičiai.* Prieiga per internetą: <<https://lt72.lt/faktai-ir-skaiciai-836/>>. [paskelbta 2024 m. gegužės 20 d.]
36. Lt72.lt 2024b, *Išvykimo krepšys.* Prieiga per internetą: <<https://lt72.lt/isvykimo-krepšys/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
37. Merkandi 2024, *KK-928 nešiojamasis AM / FM radijas mini radijas su įmontuotu dviejų juostų garsiakalbiu - FM / AM Mini nešiojamasis radijas - kišeninis radijas - maitinamas AAA baterijomis.* Prieiga per internetą: <<https://merkandi.lt/products/kk-928-nesiojamasis-am-fm-radijas-mini-radijas-su-imontuotu-dvieju-juostu-garsiakalbiu-fm-am-mini-nesiojamasis-radijas-kiseninis-radijas-maitinamas-aaa-baterijomis/858386>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
38. Military Range 2024, *Mizar Head Torch CAMO.* Prieiga per internetą: <<https://shop.militaryrange.eu/product/mizar-head-torch-camo-1000110103>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
39. Military & Outdoor 2024, *Holthaus Medial First Aid Filling Assortment 27 pcs.* Prieiga per internetą: <<https://www.milstore.at/holthaus-medial-first-aid-filling-assortment-27-pcs>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
40. Moki veži 2024, *Karabinas 40 × 4mm, plienas, cinkuotas, juoda spalva.* Prieiga per internetą: <<https://mokivezi.lt/4910647-karabinas-40-x-4mm-plienas-cinkuotas-juoda-spalva>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
41. Nalivaikienė, L., Palikšaitė, A., Mecutaitė, N., Niedvarienė, R., Kontautė, V., Karanauskas, T., Liaudanskas, L., Domskis, N., Staugaitis, R. ir Ažubalytė, G. 2022, *Valstybinio audito ataskaita: institucijų pasirengimas reaguoti į ekstremaliąsias situacijas*, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.
42. Nazli, N.N.N.N., Sipon, S. ir Radzi H.M. 2014. „Analysis of Training Needs in Disaster Preparedness“. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* nr. 140, p. 576-580. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.473>.
43. Nepasiduok 2024, *Išgyvenimo Kuprinė - Pilietišio Pasipriešinimo Rinkinys.* Prieiga per internetą: <<https://www.nepasiduok.lt/produktai/isgyvenimo-kuprine>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
44. Pewtherer, M. 2010, *Wilderness Survival Handbook*. New York: McGraw Hill.
45. Pigu.lt 2024, *Evakuacinė kuprinė su įranga Help Bag Max, juoda.* Prieiga per internetą: <<https://pigu.lt/lt/sportas-laisvalaikis-turizmas/turizmas/turistines-ir-kelionines-kuprines/evakuacine-kuprine-su-iranga-help-bag-max>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 23 d.]
46. *Pilietišio pasipriešinimo abėcėlė 2020*, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Vilnius.
47. Poljanšek, K., Valles, A.C., Ferrer, M.M., Jager, A.D., Dottori, F., Galbusera, L., Puerta, B.G., Giannopoulos, G., Girgin, S., Ceballos, M.A.H., Iurlaro, G., Karlos, V., Krausmann, E., Larcher, M., Lequarre, A.S., Marianthi, T., Prieto, M.M., Naumann, G., Necci, A., Salamon, P., Sangiorgi, M., Sousa, M.L., Alonso, C.T., Tsionis, G., Vogt, J.V. ir Wood, M. 2019, *Recommendations for national risk assessment for disaster risk management in EU. JRC Science for Policy Report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

48. Power Sport 2024a, *Daugiafunkcinis peilis Ferrino, 11 funkcijų*. Prieiga per internetą: <<https://powersport.lt/lt/daugiafunkciai-irankiai-ir-peiliai/daugiafunkcinis-peilis-ferrino-11-funkciju/646266>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 23 d.]
49. Power Sport 2024b, *Neperšlampamas dokumentų dėklas FoxOutdoor, 18x26cm*. Prieiga per internetą: <<https://powersport.lt/lt/neperslampami-deklai-telefonui/neperslampamas-dokumentu-deklas-foxoutdoor-18x26cm/351905>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
50. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos 2023, *Informacija apie pasiruošimą ekstremaliosioms situacijoms pasiekė per 2 mln. Lietuvos gyventojų*. Prieiga per internetą: <<https://pagd.lrv.lt/lt/naujienos/informacija-apie-pasiruosima-ekstremaliosioms-situacijoms-pasieke-per-2-mln-lietuvos-gyventoju/>>. [atnaujinta 2023 m. kovo 3 d.]
51. Ready 2023, *Build A Kit*. Prieiga per internetą: <<https://www.ready.gov/kit>>. [Atnaujinta 2023 m. balandžio 4 d.]
52. Ugniagesių gelbėtojų mokykla 2024, *Lietuvos Respublikos ir kitų šalių rekomendacijos išvykimo krepšio turiniui*. Prieiga per internetą: <<https://ugm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/10/jjeKiacr9S0.docx>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 22 d.]
53. Said, N., Khin, T.A. ir Nurizzati, A. 2019, „Development of A Disaster Kit Based on A Cultural Context for Flood Disaster Relief and Preparedness“, *IJUM Medical Journal Malaysia* nr. 18.1, p. 89-96.
54. Saugima 2024, *Respiratorius sulankst. FFP2 be vožtuvo (116116)*. Prieiga per internetą: <<https://saugima.com/respiratoriai/1297-respiratorius-sulankst-ffp2-be-voztuvo-116116.html>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
55. Schnall, A. H., Kieszak, S., Hanchey, A., Heiman, H., Bayleyegn, T., Daniel, J., ir Stauber, C. 2023, „Characterizing Emergency Supply Kit Possession in the United States During the COVID-19 Pandemic: 2020–2021“, *Disaster medicine and public health preparedness*, nr. 17, p. e283. doi:10.1017/dmp.2022.234.
56. Senukai 2024, *Lipni juostelė Haushalt, Vienpusė, 22.5 m x 4.8 cm*. Prieiga per internetą: <<https://www.senukai.lt/p/lipni-juostele-haushalt-vienpuse-22-5-m-x-4-8-cm/5nyf>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
57. Sohn, C.H., Jae, Ch.Y., Bum, J.O, Won, K. ir Kyoung, S. L. 2008, „Hospital disaster preparedness in Korea: aspect of basic supplies during a disaster“, *Journal of the Korean Society of Emergency Medicine*, nr. 19.1, p. 22-30.
58. Sopa, B.M. ir Asih, A.M.S. 2019 „Identifying aid items of survival kit for natural disasters“ *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, nr. 1. 2019, p. 1-7. **Doi:** 10.1088/1757-899X/673/1/012073.
59. SOS kurpinė 2024a, *Evakuacinė išgyvenimo kuprinė*. Prieiga per internetą: <<https://sokuprine.lt/produktas/kuprine/>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 24 d.]
60. SOS kurpinė 2024b, *SOS kurpinė*. Prieiga per internetą: <<https://sokuprine.lt>>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
61. TacticalShop.lt 2024, *M-Tac Multitool Type 6 Daugiafunkcinis įrankis*. Prieiga per internetą: <<https://tacticalshop.lt/m-tac-multitool-type-6-daugiafunkcinis-irankis>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
62. Traversas 2024, *Trek'N Eat NRG-5 Zero Emergency Food*. Prieiga per internetą: <<https://traversas.lt/lt/emergency-daviniai/2401-trek-n-eat-nrg-5-zero-emergency-food.html>>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]

63. Trenk.lt 2014, *Apsauginė veido ir kaklo kaukė*. Prieiga per internetą: <https://trenk.lt/apranga-aksesuarai/484-kauke-nuo-vejo-5900000012582.html>. [žiūrėta 2024 m. gegužės 21 d.]
64. Turisto Pasaulis 2024, *Ugnies uždegimo rinkinys Mil-tec*. Prieiga per internetą: <https://www.turistinesprekes.lt/isgyvenimo-rinkiniai/4586-ugnies-uzdegimo-rinkinys-oliv.html>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
65. Urmokaina.lt 2024, *Radijo imtuvas MK-229*. Prieiga per internetą: <https://urmokaina.lt/radijo-imtuvai/181587-radijo-imtuvas-mk-112bt-0509014.html>. [žiūrėta 2024 m. liepos 1 d.]
66. Vaillancourt, A. 2016, „Kit management in humanitarian supply chains“, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, nr. 18, p. 64-71.
67. Wukich, C. 2019, „Preparing for disaster: Social media use for household, organizational, and community preparedness“ *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy*, nr. 10.2, p. 233-260.
68. Андрієнко, М., Слюсар, А., Гаман, П., ір Фомін, А. 2022. „Формування механізмів публічного управління цивільним захистом населення в умовах військового стану“. *Наукові інновації та передові технології* nr. 7(9), p. 220-231. Doi: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-7\(9\)-220-231](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-7(9)-220-231).
69. Рущенко, І. ір Ляшенко, Н. 2023, „Цивільні українці в контексті терористичної війни“. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*, nr. 97, p. 80-83.
70. Зенченко І.О. 2017. *Цивільна тривожна валізка, Проблеми формування здорового способу життя у молоді : зб. матеріалів X Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів з міжнар. участю, Одеса, 29 верес.– 1 жовт. 2017 р.* / Одес. нац. акад. харч. технологій Одеса, 2017.

COMPLIANCE OF SUPPLIES KITS SOLD ON THE LITHUANIAN MARKET WITH OFFICIAL CIVIL PROTECTION RECOMMENDATIONS: A CONTENT AND PRICE RESEARCH

Gabrielius Edvinas KLIMENKA
Vytautas Magnus University

Summary

Following the outbreak of the war in Ukraine, civil protection training in Lithuania began to introduce the public to the Disaster Supplies Kit, its purpose and contents. This is a special kurpine for emergencies. The Disaster Supplies Kit is a pre-prepared kit that contains everything you would need to survive autonomously for 72 hours. During the civil safety training, participants often ask what kind of Disaster Supplies Kit to buy or where to buy it. The question is relevant as some online shops have indeed started to offer such Disaster Supplies Kits. The contents of the Disaster Supplies Kits in online shops are not regulated by any specific law, so it is up to the seller to decide what contents he includes in the Disaster Supplies Kit he sells. The aim of the study was to investigate whether the Disaster Supplies Kits sold in Lithuania comply with the official recommendations published on the on the official website of the Fire Protection Department - LT72.LT.

The research compared the lists of contents offered by the four Disaster Supplies Kits with the official list. The aim was to find out whether the content sold is in line with the official guidelines. It also sought to compare the price that a customer would pay for one of the departure bags sold in Lithuania if they bought a complete Disaster Supplies Kit with the price that they would pay if they bought the individual contents of the same bag.

In the first case, the recommended list was extracted and compared to the extent to which they overlapped, leading to conclusions as to whether such a Disaster Supplies Kit could be recommended for purchase. The

checklist was taken from the LT72.LT website. From this list, individual and general purpose items were distinguished. Individual items are packed according to people's own needs, but the generic list is such that it can be fully packed in the Disaster Supplies Kits provided by online shops. These items on the official list, the general purpose items, have been compared with the contents of the commercially available Disaster Supplies Kit. The official name of the Disaster Supplies Kit (išvykimo krepšys) used in the civil protection training in the Republic of Lithuania, but synonymous terms such as Evacuation Backpack (evakuacinė kuprinė) or Survival Backpack (išgyvenimo kuprinė) are often used alongside it, which can be confusing. While the departure bag and the evacuation rucksack are still synonymous, the term survival rucksack is a completely different concept. A survival rucksack would be what in English-speaking countries is known as a Survival Kit, a package designed to provide you with the essentials in an emergency to increase your chances of preserving your health and life. It is thus an indefinite survival kit designed to have the basic tools in the event of a ship or plane crash or if lost in natural conditions such as jungles or mountains, and the contents of this kit are rather loose and usually depend on the area to which the person will be travelling. The departure bag in English-speaking countries is usually called the Disaster Supplies Kit and is designed to provide 72 hours of autonomous survival in emergency situations. Its equipment is very clearly defined in the civil protection guidelines. Following the list of civil protection recommendations of the Republic of Lithuania allowed us to compare the compliance of the bags on the market.

In the second case, the suggested price of a single Disaster Supplies Kit was compared with the prices of the individual items in the list of contents in other online shops. The research showed that if only the list was considered, some of the Disaster Supplies Kits would be partially in line with the official recommendations (i.e. considering only the number of items, but not their quality, redundant or duplicated items). In this case, the contents of one of the departure bags in Lithuania were taken. The price of a complete Disaster Supplies Kit was compared to the price of a person who would buy everything himself and make his own individual Disaster Supplies Kit. Each element of the departure bag in question was found in other shops. The calculation of the purchase price of the individual items came to 117 euro, which is EUR 95.59 less than the price of a complete bag in a shop. The cost of the complete Disaster Supplies Kit is EUR 212.59. The estimated cost of the individual elements of the other departure bag was €143.09. This is less €82 more expensive than buying a complete departure bag in a shop where the regular price of a departure bag is €225.00. So a person buying a complete Disaster Supplies Kit pays twice the price.

Another part of the research showed that buying a pre-packed Disaster Supplies Kit almost doubles the price of a self-packed departure bag. An important part of the research was the semantic meaning of the name of the Disaster Supplies Kit. By comparing this name with other names used synonymously (such as Evacuation Bag and Survival Backpack), it was found that the use of the official name, i.e. Disaster Supplies Kit, does not create a negative perception of the emergency situation itself. Calling it an Evacuation Bag creates a negative attitude towards the emergency. The other name often used synonymously, i.e. Survival Backpack, is not appropriate because of the different purpose of the backpack.

In order to achieve the first task, an interpretative semantics approach is used to determine the most appropriate structure for the name of the bag in question. For the second task, a comparative analysis was used to determine the compliance of the departure bags sold on the Lithuanian market with the official civil protection recommendations. The third task was implemented using case study and data analysis methods, which allowed to calculate how much a buyer overpays when purchasing a specific Disaster Supplies kit.

Keywords: Disaster Supplies Kit, Emergency Preparedness, Disaster Supplies Kit Trade, Disaster Supplies Kit